

Forum για την Εργασία και τις Δεξιότητες του Αύριο

10 Ιουλίου 2013

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANI CARAVEL

Συμπεράσματα

Σήμερα παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα του **Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών των Επιχειρήσεων σε Επαγγέλματα και Δεξιότητες** που έχει αναπτύξει ο ΣΕΒ, προκειμένου να καλύψει ένα σημαντικό κενό στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση.

Ο πρώτος κύκλος λειτουργίας του Μηχανισμού αφιερώθηκε στην τεκμηρίωση και επαλήθευση στοιχείων, την εξαγωγή αποτελεσμάτων και διαβούλευση (που έγινε σήμερα) σε 8 σημαντικούς και καθοριστικούς τομείς για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Οι Τομείς αυτοί είναι: Ενέργεια, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), Τρόφιμα, Δομικά Προϊόντα, Περιβάλλον, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Μέταλλο και Υγεία.

Ο ΣΕΒ εγκαινίασε έτσι μια νέα διαδικασία Διαβούλευσης και το σημερινό FORUM εκπλήρωσε, πιστεύουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το στόχο για τον οποίο σχεδιάστηκε, δηλαδή να αποτελέσει πεδίο ανταλλαγής απόψεων, γνώσεων και εμπειριών μεταξύ της επιχειρηματικής κοινότητας, ειδικών εμπειρογνομώνων και ακαδημαϊκών, καθώς και εκπροσώπων ευρωπαϊκών οργανισμών και της πολιτείας, με σκοπό να αναδειχθεί η καθοριστικής σημασίας σύνδεση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, όπως αναδύονται στη σημερινή κρίσιμη συγκυρία.

Ο Μηχανισμός ανέδειξε, για τη χρονική περίοδο, από σήμερα έως το 2020, περίπου 90 (87 για την ακρίβεια) κρίσιμα επαγγέλματα, που σε όρους γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, συνδέονται με την ανταγωνιστική εξέλιξη των επιχειρήσεων των επιχειρηματικών τομέων που εξέτασε. Βασικοί συντελεστές σε αυτή τη διαδικασία αποτέλεσαν τα πάνω από 100 στελέχη επιχειρήσεων, ακαδημαϊκοί και

εμπειρογνώμονες, που συμμετείχαν στις τομεακές ομάδες εργασίας και συνεισέφεραν καταλυτικά στον εντοπισμό αυτών των κρίσιμων επαγγελματιών και στον προσδιορισμό των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που πρέπει να διαθέτει το ανθρώπινο δυναμικό τους, προκειμένου να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις, που προδιαγράφει η εκτιμώμενη εξέλιξη των τομέων αυτών.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα αυτά τέθηκαν σε ευρεία διαβούλευση μέσω των 8 τομεακών εργαστηρίων, που ολοκληρώθηκαν πριν από λίγο, στα οποία συμμετείχαν πάνω από 100 άτομα προερχόμενα από επιχειρήσεις, συνδέσμους και επιστημονικούς φορείς, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσια διοίκηση, κοινωνικούς εταίρους, ενώ ελπιδοφόρα ήταν η συμμετοχή φοιτητών και γενικότερα νέων. Στο σημείο αυτό να ενημερώσουμε ότι η σημερινή εκδήλωση μεταδίδεται ζωντανά στο διαδίκτυο και στην πρωινή συνεδρίαση κατεγράφησαν πάνω από 250 επισκέψεις (views). Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή αυτή.

Τα συγκεκριμένα καθώς και αναλυτικά συμπεράσματα για κάθε τομέα που εξετάστηκε θα δημοσιοποιηθούν σύντομα.

Σε γενικές γραμμές με τη σημερινή διαβούλευση καταλήξαμε στα ακόλουθα:

1. Αναγκαιότητα ύπαρξης συστήματος έγκαιρης και αξιόπιστης διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας

Οι ανάγκες της αγοράς εργασίας πρέπει να τεθούν στο επίκεντρο των εκπαιδευτικών πολιτικών και σημαντικές επενδύσεις να πραγματοποιηθούν προς αυτή τη κατεύθυνση, ώστε να υποστηριχθεί το νέο αναπτυξιακό πρότυπο και η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Πρέπει να εξασφαλισθεί ότι το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας διαθέτει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για τη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας σε τροχιά ανάπτυξης. Για τον σκοπό αυτό είναι αναγκαίο να υπάρξει συστηματική και έγκαιρη διάγνωση των ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών των επιχειρήσεων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες τόσο σε τομεακό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Λέγοντας

αυτό εννοείται ότι υπάρχει ανάγκη ύπαρξης συγκεκριμένου συστήματος όπως ο Μηχανισμός, που παρουσιάστηκε σήμερα, και ο οποίος μπορεί να συνεισφέρει στην κάλυψη αυτής της ανάγκης, αυτού του κενού.

Στη συνέχεια, οι ανάγκες σε γνώσεις και δεξιότητες που εντοπίζονται πρέπει να αποτελέσουν εισροή πληροφόρησης στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε μέσω της ικανοποίησής τους να ωφελούνται τόσο οι επιχειρήσεις όσο και το ανθρώπινο δυναμικό.

2. Αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και αύξηση της ελκυστικότητάς της

Υπογραμμίστηκε η ανάγκη ενίσχυσης των επενδύσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε οι παρεχόμενες υπηρεσίες να βελτιωθούν και να γίνουν πιο αποδοτικές.

Είναι επιτακτική ανάγκη, ειδικά στις παρούσες συνθήκες, να βελτιωθεί η ποιότητα, η ελκυστικότητα και η αποτελεσματικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις επιχειρήσεις εκείνες, που δεν είναι τόσο μεγάλες ώστε να έχουν ενδοεπιχειρησιακά τη δυνατότητα να καλύψουν τα κενά σχεδιασμού και υλοποίησης με δικούς τους πόρους.

Η απουσία σύγχρονης, ελκυστικής και υψηλής ποιότητας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δημιουργεί προβλήματα στο σκέλος της προσφοράς δεξιοτήτων σε "κρίσιμα" επαγγέλματα, σε τομείς προτεραιότητας και στη στήριξη της ελληνικής βιομηχανικής παραγωγής, αλλά και στην εδραίωση νέου επιχειρηματικού υποδείγματος. Χρειάζεται να διερευνηθούν τρόποι άμεσης προσαρμογής του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σε νέες ειδικότητες ή και σε νέες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι εξελισσόμενες απαιτήσεις της ελληνικής βιομηχανίας, οι οποίες μπορεί να αλλάζουν, με βάση νέες σημαντικού μεγέθους επενδύσεις ή άλλα σημαντικά νέα έργα που προκύπτουν. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να υπάρξει στενή, θεσμοθετημένη συνεργασία με τον κόσμο των επιχειρήσεων.

Πρέπει να καλλιεργηθεί στους εργαζόμενους η νοοτροπία της διαρκούς ανάπτυξης των επαγγελματικών τους γνώσεων και δεξιοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας. Στο πλαίσιο αυτό, η δια βίου μάθηση πρέπει να προσφέρει γνώσεις και δεξιότητες που συνδέονται με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, καθώς έτσι διευκολύνεται η κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και η εύρεση απασχόλησης. Στο θέμα αυτό, της αλλαγής νοοτροπίας για διαρκή ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, πρέπει να επενδύσουν και οι ίδιες οι επιχειρήσεις.

Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος πιστοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης στις ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά και προσώπων (επαγγελματιών) αποτελεί σημαντική παράμετρο για την αναβάθμιση, τη διασφάλιση της ποιότητας και την αξιοπιστία της δια βίου μάθησης, την προσωπική αναγνώριση (HR recognition), αλλά και την ανάπτυξη επαγγελματικών ευκαιριών.

3. Εκσυγχρονισμός των συστημάτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης

Για να διασφαλιστεί ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός, πρέπει μεταξύ άλλων, να γίνουν 4 πράγματα:

α) Ενεργός συμμετοχή των παραγωγικών φορέων στη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, στην επιλογή των νέων ειδικοτήτων, στην αναμόρφωση του πλαισίου της μαθητείας και της πρακτικής άσκησης, στον καθορισμό των απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων για την άσκηση ενός ορισμένου επαγγέλματος.

Προς αυτήν την κατεύθυνση, έμφαση πρέπει να δοθεί στα επαγγέλματα των οποίων η ανάπτυξη είναι καθοριστική για τις επιχειρήσεις των κρίσιμων τομέων της οικονομίας, ακόμα και με τη δημιουργία προπτυχιακών ή και μεταπτυχιακών τμημάτων, όπου απαιτείται. Σχετική περίπτωση είναι αυτή της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, όπου, στο πλαίσιο του σχετικού εργαστηρίου, κρίθηκε ως σημαντική αδυναμία η έλλειψη προπτυχιακού τμήματος πανεπιστημιακού επιπέδου. Επίσης για

ορισμένα επαγγέλματα απαιτείται η ενίσχυση της τεχνικής δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης.

β) Ενδυνάμωση και ποιοτική αναβάθμιση του θεσμού της πρακτικής άσκησης των εκπαιδευομένων (Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση, Μαθητεία, Ανώτατη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση κλπ.). Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ένταξη της πρακτικής άσκησης στα προγράμματα σπουδών, με τη βελτίωση των συνθηκών διεξαγωγής της και με την εγκαθίδρυση συστημάτων αξιολόγησής της.

γ) Προώθηση, γενικότερα, της μάθησης βασισμένης στην εργασία (work related training). Νοείται κυρίως η μαθητεία, καθώς και η ενδυνάμωση άλλων πρακτικών διττής μάθησης (όπως ενδεικτικά η πρακτική άσκηση πτυχιούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, προγράμματα απόκτησης πρώτης εργασιακής εμπειρίας κλπ.) σε μόνιμη βάση με υποχρεωτικό χαρακτήρα στα προγράμματα σπουδών. Χαρακτηριστικά ελέχθη: «η επαφή των φοιτητών με τη βιομηχανία είναι η λύση»

δ) Στόχευση στις οριζόντιες γνώσεις και δεξιότητες που αυξάνουν την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και διευρύνουν την απασχολησιμότητά του (όπως η ικανότητα κριτικής σκέψης, επίλυσης προβλημάτων, διοίκησης, ανάληψης πρωτοβουλίας, επιχειρηματικού πνεύματος, συλλογικής εργασίας, επικοινωνίας, κλπ.). και όχι περιορισμός σε επαγγελματικά δικαιώματα και τίτλους

Τα εργαστήρια κατέληξαν στο συμπέρασμα, ότι οι συνθήκες, έτσι όπως διαμορφώνονται και με την ταχύτητα με την οποία αλλάζουν, απαιτούν ανθρώπινο δυναμικό με πολλαπλές ικανότητες, ακόμα και σε πεδία, που είναι πέραν του εκάστοτε τεχνικού αντικειμένου (π.χ. θέματα διοίκησης και διαχείρισης, θέματα ποιότητας, υγείας και ασφάλειας, τεχνολογιών πληροφορικής, ρυθμιστικό πλαίσιο κλπ.).

Επίσης θα πρέπει να καταγραφεί ότι η μαθητεία αν και στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχει σημαντικά προβλήματα, πιθανά πιλοτικές δράσεις που επικεντρώνονται σε κρίσιμα επαγγέλματα θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με υποστήριξη ίσως και από τις μεγάλες επιχειρήσεις.

4. Ενίσχυση της συνεργασίας των επιχειρήσεων με τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και με τους ερευνητικούς φορείς

Η συστηματική συνεργασία, συνεχής ενημέρωση και αλληλοτροφοδότηση μεταξύ εκπαιδευτικής, ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας αποτελεί επιτακτική ανάγκη, για την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση.

Πεδία συνεργασίας θα μπορούσαν να αποτελέσουν πτυχιακές/διπλωματικές εργασίες, μεταπτυχιακή έρευνα, κοινά ερευνητικά έργα, κατάρτιση πρωτοκόλλων συνεργασίας για ανταλλαγές φοιτητών, ερευνητών και επιστημονικού προσωπικού, εκπαιδευτικές επισκέψεις σε επιχειρήσεις κλπ.

Η ενίσχυση της έρευνας, μέσω της συστράτευσης ερευνητικής, εκπαιδευτικής και επιχειρηματικής κοινότητας, με στρατηγικό προσανατολισμό στην ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία αποτελεί προϋπόθεση για το αύριο που όλοι οραματιζόμαστε και θέλουμε.

Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην καινοτομία και ανάγκη συνεργασιών για έρευνα και ανάπτυξη (R&D).

Χαρακτηριστικά ελέχθη ότι: «Το R&D δεν μειώνεται αλλά συγκεντρώνεται σε λιγότερους φορείς και απαιτείται μόνιμη συνεργασία και όχι σε βάση project».

Από πλευράς ΣΕΒ, όπως έμπρακτα αποδείξαμε, θα εισφέρουμε με τις δυνάμεις μας και με την κινητοποίηση των επιχειρήσεων για να επιτευχθούν οι στόχοι που περιγράφηκαν αμέσως πριν.